

Ptujsko jezero

Z izgradnjo druge največje slovenske kanalske HE Formin je na reki Dravi nastalo največje slovensko umetno jezero. Domačini ga poimenujejo kar »ptujsko morje«. Zgrajeno je bilo leta 1978. Razteza se vse od Ptuja do jezua v Markovcih, kjer večji del vode odteka mimo zapornic v kanal za napajanje HE Formin v bližini Gorišnice, preostanek vode (nekakšen obvezni biološki minimum) pa preko izpustov v jezua naprej po stari strugi reke Drave proti Borlu. Od leta 2012 pa je na jezua zgrajena majhna HE Markovci, ki izkorišča to odvečno vodo iz jezua. Ko je jezero napolnjeno je v njem cca 17 milijonov kubičnih metrov vode. Jezero privlači vodne ptice kot magnet. Na njem sta zgrajena tudi dva manjša umetna otoka kot nekakšni zavarovani gnezdišči ali umetna rezervoata za ptice. Ljubitelji ptic so poskrbeli tudi za večjo opazovalnico za ptice na jezua. Jezero je s svojim asfaltno-betonskim »obzidjem« oz. nasipom pravi vodni kolos, ki je dodobra spremenil okolico Ptuja in porečje Drave v tem delu njenega toka. Za delovanje je izkoriščen naravni padec od Ptuja do Ormoža, ki je približno 30 m. Največja dolžina je cca 7 km in površinsko meri skoraj tri in pol kvadratne kilometre.

Spremenili so se vsi manjši vodotoki in nivo podtalnice. Obenem pa je jezero ponudilo nove načine življenja, razvoj turizma na vodi, čolnarjenje, ribolov, jadranje, opazovanje večjih ptic kot so divje race, kormorani, gosi, čigre, mali in večji rečni galebi, sive čaplje, štoklje, črne liske, ponirki,... ter cela vrsta manjših vodnih ptic, ki tu gnezdiijo ali se le ustavljajo med selitvijo.....

Tudi kolesarji in pešci so prišli na svoj račun vendar še vedno samo na t.i. »lastno odgovornost«, saj še krona jezua ni tako urejena, da bi bila v celoti varna in zato lastniki oz. upravljalci ne sprejemajo odgovornosti za gibanje po nasipu jezua. Skoraj nikjer razen pri Puhovem mostu v Ptujju in na jezua v Markovcih namreč ni potrebne oz. ustrezne zaščitne ograje.

Spremenila se je seveda tudi lokalna mikroklima; v določenem letnem času se pojavlja megla v bližini jezua. Ptuj se je po drugi strani tudi rešil vsakoletnih poplav. Jezero pa je na žalost zalilo tudi zamočvirjen predel nižje Ptuja, ki je imel tudi svojo privlačnost kot nekaj najbolj naravnega (mlake, grmičevje, vodne rastline, mrtvi rokavi Drave,...). Pred stoletji pa je bil tu večji rečni otok, ki pa ga je reka sama ob večjih poplavih počasi »uničila«.

Turistični projekt Ranca pri Ptujju kot nekakšno pristanišče ni najboljše zaživel, zato ga sedaj znova obnavljajo in mu dajejo nove vsebine z ustrezno gostinsko ponudbo.

Nepričakovano pa težave povzročajo naplavine in »usedline v obliki mulja«, ki zmanjšujejo vodno kapaciteto jezua in tudi plovnost jezua. Ob vetrovnem vremenu pa so problem tudi večji valovi.

Naj omenim, da je jezero skoraj neprehodna ovira za prosto živečo divjad (srne, zajci,...), ki za zdaj ostaja vsaka na svojem bregu reke Drave.

Zadnja leta se na lokalni ravni krešejo iskre tudi okrog lastništva in povračila sredstev za uporabo zemljišča (nove lokalne skupnosti).

Jezero je lepo vidno s ptujskega gradu in tudi od drugod. Zanimivo in privlačno je v vsakem letnem času. Človekov poseg v naravo torej ni prinesel le dolgoročnih negativnih posledic, pač pa tudi nove možnosti za razvoj mesta Ptuja in drugih manjših krajev ob reki Dravi – le izkoristiti jih bo treba.

Povzetek iz turističnih prospektov in internetnih vsebin ter po spominu napisal: Ivan Klep